

KU Reindrif - Ny skytebane i Tromsø kommune

Geir Arnesen

**KU Reindrif -
Ny skytebane i Tromsø kommune**

Ecofact rapport: 265

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Arnesen, G 2013: KU Reindrift - Ny skytebane i Tromsø kommune. Ecofact rapport 265. 38 s
Nøkkelord:	Kvaløya, Ringvassøya, Kattfjordeidet, Simavikdalen, Krabbåsen, reinbeite
ISSN:	ISSN 1891-5450
ISBN:	978-82-8262-263-9
Oppdragsgiver:	Tromsø Kommune
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Geir Arnesen
Prosjektmedarbeidere:	Tor Skulgam
Kvalitetssikret av:	Gunn-Anne Sommersel
Forside:	Kart over de alternative plasseringene med støysonegrenser for 60 og 70 dB. Flyttleier, trekkleier og oppsamlingsområder er også inntegnet

www.ecofact.no

INNHold

1 FORORD	1
2 SAMMENDRAG	2
3 INNLEDNING	3
4 SKYTEBANEANLEGGET	4
4.1 GENERELLE PLANER.....	4
4.2 EVENTUELT ANLEGG PÅ KATTFJORDEIDET (KVALØYA).....	6
4.3 EVENTUELT ANLEGG VED KRABBÅSEN (KVALØYA).....	7
4.4 EVENTUELT ANLEGG I SIMAVIKDALEN (RINGVASSØY).....	8
5 METODE	10
5.1 DATAGRUNNLAG.....	10
5.2 VERDI- OG KONSEKVENSVURDERINGER.....	10
6 RESULTATER	13
6.1 PRESISERINGER OG FORKLARINGER TIL ORD OG UTRYKK.....	13
6.2 REINENS BRUK AV BEITER I DISTRIKTENE.....	14
6.2.1 <i>Kvaløya reinbeitedistrikt</i>	14
6.2.2 <i>Ringvassøya reinbeitedistrikt</i>	18
6.3 DEFINISJON AV INFLUENSOMRÅDENE.....	21
6.4 KVALITET PÅ BEITER.....	21
6.4.1 <i>Kattfjordeidet</i>	21
6.4.2 <i>Krabbåsen</i>	23
6.4.3 <i>Simavikdalen</i>	24
6.5 FLYTTLEIER, TREKKLEIER OG OPPSAMLINGSPLASSER NÆR SKYTEBANEALTERNATIVENE.....	26
6.5.1 <i>Kattfjordeidet</i>	26
6.5.2 <i>Krabbåsen</i>	26
6.5.3 <i>Simavika</i>	27
6.6 OPPSUMMERING AV OMRÅDENES VERDI FOR REINDRIFT.....	28
6.6.1 <i>Kattfjordeidet</i>	28
6.6.2 <i>Krabbåsen</i>	28
6.6.3 <i>Simavikdalen</i>	29
6.7 VIRKNINGER OG KONSEKVENSER AV SKYTEBANEN PÅ REINDRIFT.....	29
6.7.1 <i>Virkninger av skuddstøy</i>	29
6.7.2 <i>Rein og folk</i>	30
6.7.3 <i>Spesielle virkninger knyttet til alternativet på Kattfjordeidet</i>	31
6.7.4 <i>Spesielle virkninger knyttet til alternativet på Krabbåsen</i>	32
6.7.5 <i>Spesielle virkninger knyttet til alternativet i Simavikdalen</i>	32
6.8 KONKLUSJON KONSEKVENSER.....	33
7 MULIGE AVBØTENDE TILTAK	34
7.1 AVBØTENDE TILTAK FOR BLOKKERING AV FLYTTLEIER.....	34
7.2 AVBØTENDE TILTAK FOR KONFLIKTER MED OPPSAMLINGSOMRÅDER FOR REIN.....	35
7.3 AVBØTENDE TILTAK FOR Å REDUSERE TAP AV BEITEOMRÅDER.....	36
8 KONSEKVENSN HVIS AVBØTENDE TILTAK GJENNOMFØRES	36
9 KILDER	38

9.1	NETTBASERTE KILDER	38
9.2	SKRIFTLIGE KILDER	38
9.3	MUNTLIGE KILDER	38

1 FORORD

Ecofact har på oppdrag for Tromsø kommune utført en utredning av konsekvens på reindriftsnæringen av tre alternativer for ny skytebane i Tromsø. Vi vil i den forbindelse takke reindrifutøverne Per Lars Kitti (Kvaløya rbd) og Liane Päiviö, Per Rasthe og Mirja Päiviö (Ringvassøy rdb) for å velvillig dele opplysninger i forhold til deres bruk av de aktuelle områdene. Jan Gunnar Brattli ved reindrifforvaltninga i Troms takkes også for hjelp og råd i prosessen.

Tromsø
27. mai 2013

Geir Arnesen

2 SAMMENDRAG

Det er utredet konsekvenser for reindriftnæringen forbundet med tre alternative plasseringer for ny skytebane i Tromsø kommune. Lokaliseringene er på nordøstre del av Kattfjordeidet, ved Krabbåsen og i Simavikdalen.

Alle alternativene har relativt store konflikter med reindriftsinteressene da lokaliseringen av skytebanene overlapper eller kommer veldig nært flyttleier som brukes i forkant av slaktetida. Alternativet ved Kattfjordeidet gjør at bruken av flyttleier fra sørvestre deler av Kvaløya blir blokkert, og det er usikkert om et oppsamlingsområde som også ligger i nærheten blir uegnet til formålet. Da det ikke ser ut til å være noen alternativer til flyttleier eller oppsamlingsområdet utløser dette meget stor negativ konsekvens.

Området ved Krabbåsen har en lignende problemstilling. Også her ligger skytebanen helt inntil et stort oppsamlingsområde, og det blir en blokkering av selve hovedflyttleier fra dette mot slakteanlegget. I tillegg overlapper lokaliseringen av skytebanen med kalvingsland og parringsland samt områder med høy bruksfrekvens. Til sammen utløser dette enda større negative konsekvenser enn alternativet ved Kattfjordeidet.

Alternativet i Simavika blokkerer også en viktig flyttleier for rein fra de mye brukte sommerbeitene i de sørlige fjellene på øya mot slaktingsområdet. Dette alternativet forstyrrer imidlertid ikke et oppsamlingsområde, men er til gjengjeld i konflikt en mye brukt trekkvei mellom fjellene på begge sidene av Simavikdalen. Også dette alternativet medfører meget stor negativ konsekvens for reindrifta.

Ved bruk av metodikken i veivesenets håndbok 140 har vi kommet frem til at alle tre alternativene kommer i kategorien "meget stor negativ konsekvens" for reindrift hvis det ikke innføres avbøtende tiltak. Vi har likevel vurdert det slik at det er marginalt mindre negativ konsekvens for alternativet i Simavikdalen enn alternativet ved Kattfjordeidet, og vesentlig mindre negativt enn alternativet ved Krabbåsen.

Mest aktuelle avbøtende tiltak vil være stenging av skytebanen når reinen skal flyttes forbi områdene. Det vil bli størst positiv effekt av et slikt tiltak ved lokaliseringen av Simavika, og negativ konsekvens kan da komme ned mot middels negativ. Alternativet ved Krabbåsen får bare svakt redusert negativ konsekvens av avbøtende tiltak mens alternativet på Kattfjordeidet kan komme ned i mellom stor og middels negativ konsekvens.

3 INNLEDNING

Dagens skytebaneanlegg i Tromsdalen ved Tromsø har vært ønsket ut av Tromsdalen i mange år. Det er stor konflikt mellom skytebanen og områdets verdi som friluftsområde for innbyggerne i Tromsø by. Allerede i 2005 ble området regulert til andre formål. Det har vært en lang prosess med utredning av hele 20 nye lokaliseringer. Etter en høringsprosess har en kommet til at tre alternativer på henholdsvis Kattfjordeidet (Kvaløya), Krabbåsen (Kvaløya) og Simavikdalen (Ringvassøya) er de som best oppfyller skytetekniske kriterier og er i minst konflikt med de temaer som har vært vurdert så langt i prosessen.

Disse tre alternativene har i 2012 og 2013 vært gjenstand for ytterligere utredninger hvor blant annet Ecofact har gjort vurderinger av skytebanenes konsekvenser på biologisk mangfold og kvartærgeologi, og det har blitt utført støyberegninger av Rieber Prosjekt AS.

Ecofact fikk i april 2013 oppdraget med å også utrede konsekvenser for reindrift i forbindelse med de tre alternativene. En var klar over at alle de tre alternativene var svært uønsket av reindriften før utredningen startet på grunn av store konflikter med flyttleier. Vi har derfor forsøkt å fokusere på å få frem de nyansene i konsekvenser som finnes.

4 SKYTEBANEANLEGGET

4.1 Generelle planer

Skytebaneanleggene som planlegges er relativt omfattende og inneholder flere ulike skytebaner samt bygninger, adkomstvei og parkering. Følgende tekst som beskriver planene er hentet fra planprogrammet:

Skeet-bane (leirdueskyting). *En skeet-bane er en bane der det skytes på leirduer som kastes sideveis og noe fremover fra to tårn, ett på hver side av banen. Det er et høyt og et lavt tårn. Det skytes fra flere ulike standplasser som ligger i en bue bak og mellom tårnene, samt fra en standplass midt mellom tårnene. Skeet-baner kan ikke bygges inn og støydempes med et tradisjonelt standplassbygg.*

To trap-baner (leirdueskyting). *På trap-baner skytes det fra fem ulike standplasser som ligger i en bue 15m bak kastehuset der leirduene kastes fra. Leirduene kastes i en vinkel på inntil 45 grader til hver side for midtlinjen. Trap-baner kan bygges inn og støydempes med et tradisjonelt standplassbygg.*

100m bane for rifleskyting. *Banen benyttes til DFS-skyting for de yngste og de eldste skytterne, samt til jegerskyting. I dag benyttes primært elektroniske skiver, som gjør at det ikke lenger behøver å være anvisergrav. Banen kan bygges inn og støydempes med et tradisjonelt standplassbygg, og kan støydempes ytterligere med frembygg og båsvegger.*

200m bane for rifleskyting. *Banen benyttes til DFS-skyting for voksne. Utforming er som 100m-bane, men lengre skyteavstand.*

25m og 50m pistolbane. *På pistolbanene skytes det i hovedsak med kaliber 9mm. Andre kalibre kan også forekomme. Banene kan bygges inn og støydempes med et tradisjonelt standplassbygg, og kan støydempes ytterligere med frembygg og båsvegger om nødvendig.*

100m løpende elg. *Skytebane for løpende elg benyttes til jeger trening og konkurranser. Mulighet for støydemping er som for 100m riflebane.*

Klubbhus *På skytebanen er det nødvendig å ha et klubbhus / skytterhus. Størrelsen på huset, og hvilke funksjoner dette skal inneha vil bli avklart på et senere tidspunkt.*

Avkjørsel, vei og parkering. *Utforming av avkjørsel, vei og parkering inngår i planforslaget.*

I planforslaget vil det bli redegjort nærmere om banenes plassering og utforming. Det vil også bli redegjort for arkitektur, beliggenhet, eiendomsforhold, vannforsyning, avløp, renovasjon med mer."

Figur 1. Kartfigur hentet fra planprogrammet som viser et eksempel på hvordan et skytebaneanlegg tilsvarende det som planlegges kan se ut. Dette er IKKE et av de alternativene som utredes her. Eksempelanlegget er relativt kompakt, og det må påregnes at de tre alternativene som utredes ikke kan gjøres så kompakte som dette. Rutenettet på figuren er 100 x 100 meter.

Det er klart at anlegget blir relativt plasskrevende med alle banene, bygningene og installasjonene. I figur 1 er det vist kart over et hypotetisk anlegg tilsvarende det som planlegges bygget, med alle installasjonene. Figuren er hentet fra planprogrammet.

Det er gjort beregninger av bruksintensiteten på banene. Det anslås at i gjennomsnitt 30 personer vil bruke skytebanene 4 timer pr dag, 5 dager i uka. Skytterlagene er i imidlertid interessert i å ha banen åpen så mye som mulig. Banens tillatte brukstider vil være gjenstand for gjentatte forhandlinger i fremtiden i forhold til å begrense forstyrrelser på den ene siden og skytterlagenes interesser med utvidet brukstid på den andre siden. Aktiviteten er avhengig av dagslys, og i praksis vil det si at bruken på kveldstid begrenses til den lyse delen av året, og bruk om vinteren i praksis er umulig med mindre det installeres betydelig kunstlys. Maks antall personer med samtidig opphold kan ligge på 120-140 personer.

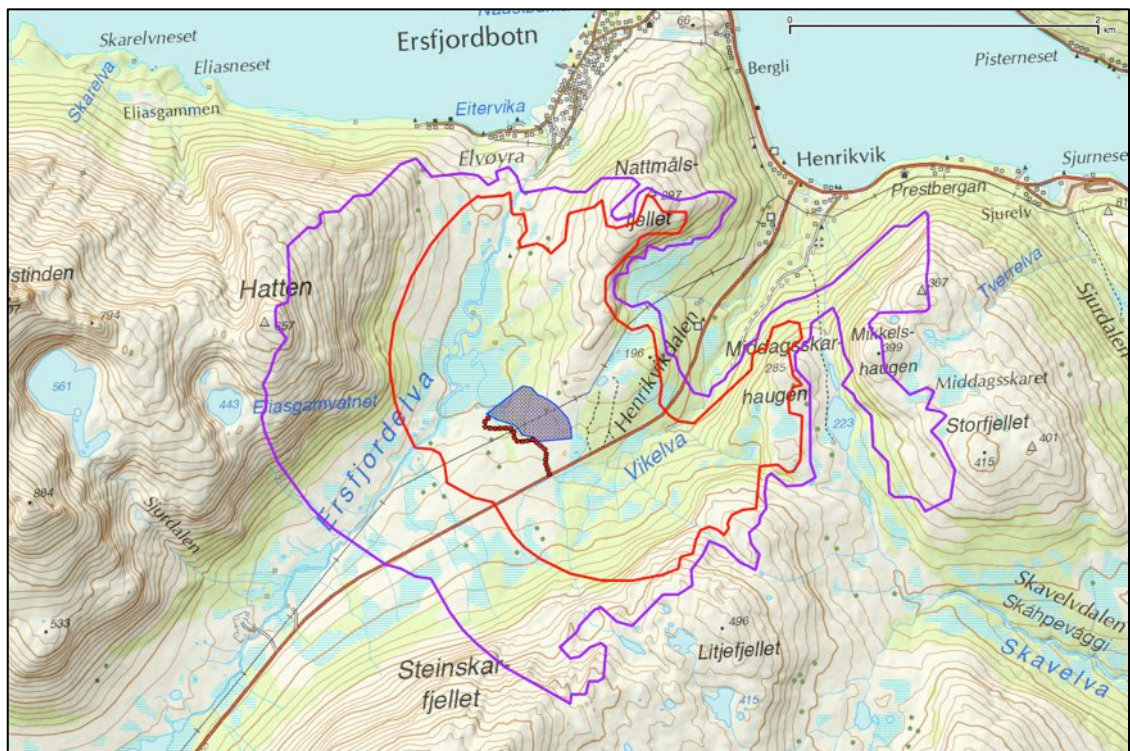
Det er laget støyberegninger for de tre anleggene som utredes, og disse ansees som relevante for denne utredningen. Beregningene er gjort ved å ta høyde for de mest støyende våpnene som regelmessig vil være i bruk på skytebanen, samt normal støydemping. Se evt. notat fra Rieber Prosjekt AS datert 4. desember 2012 for mer detaljer rundt bakgrunnen for støyberegningene.

Resultatet av støyberegningene er inkorporert i figur 2, 4 og 6 i kapittel 4.2-4.4.

4.2 Eventuelt anlegg på Kattfjordeidet (Kvaløya)

Skytebanealternativet på Kattfjordeidet ligger i den nordøstre delen av eidet, ca 2 km rett sør av bebyggelsen i Ersfjordbotn. Anlegget planlegges i den slake hellinga mellom fylkesveien som passerer gjennom dalen og Ersfjordelva. Det er nødvendig å bygge en ny vei nedover til anlegget som vil ha en lengde på ca 5-600 meter.

Støyen fra anlegget er beregnet til å nå med en styrke på 60 dB opp til fjellet Mikkelshaugen mot øst, snaut 3 km unna, og generelt opp til fjelltoppene langs denne delen av dalen. Se fig. 2.

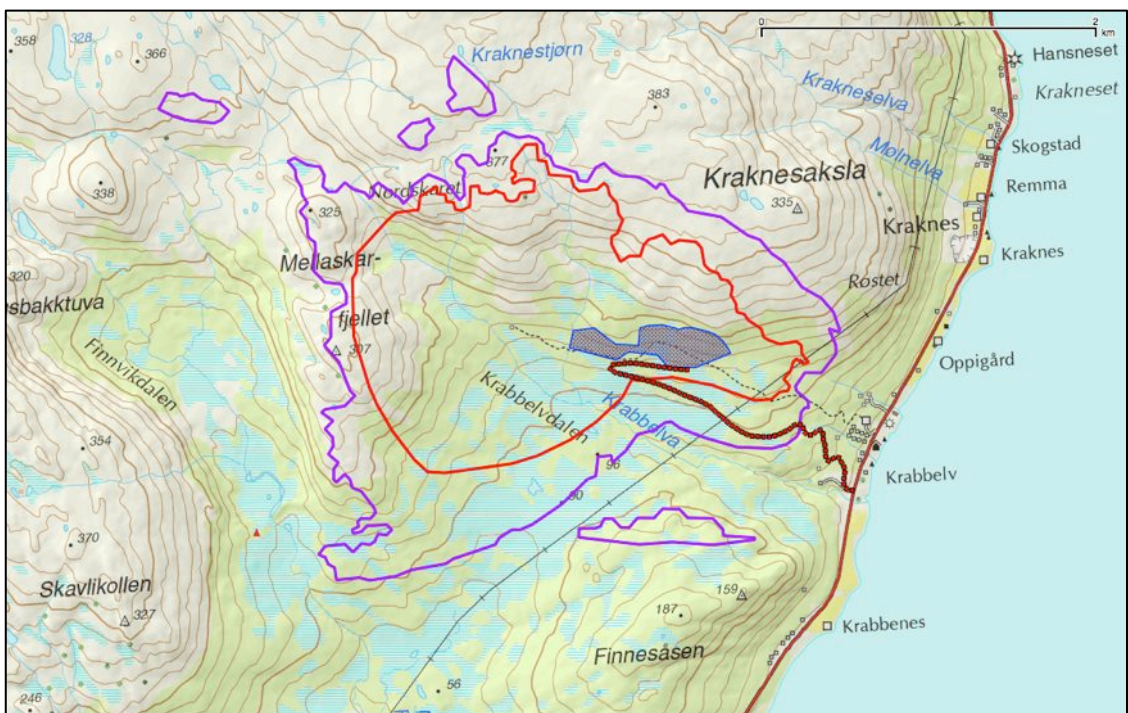
Figur 2. Kart over tiltaksområdet på Kattfjordeidet nordøst med støysoner (rød strek = 70 dB, lilla strek = 60 dB).

Figur 3. Planområdet på Kattfjordeidet sees til høyre i dette bildet, på nivået bak myra i forgrunnen.
Foto: Ingve Birkeland.

4.3 Eventuelt anlegg ved Krabbåsen (Kvaløya)

Hvis det bygges skytebane ved Krabbåsen vil dette anlegget ligge 1-2 km innover Krabbelvdalen i sørhellinga fra Kraknesaksla. Det bygges vei inn til anlegget fra hovedveien langs sjøen. Støyen fra anlegget vil nå med 60 dB styrke opp til platået av Kraknesaksla og inn til toppene av Mellaskarfjellet i vest. Mot sørvest der det er en åpen dal bærer støyen lengst, drøy 2 km. Se fig. 4.

Figur 4. Kart over tiltaksområde i Krabbåsen med støysoner (rød strek = 70 dB, lilla strek = 60 dB). Grått skravert område indikerer areal som blir beslaglagt av selve skytebaneanlegget, og stiptet rød linje indikerer ny adkomstvei.

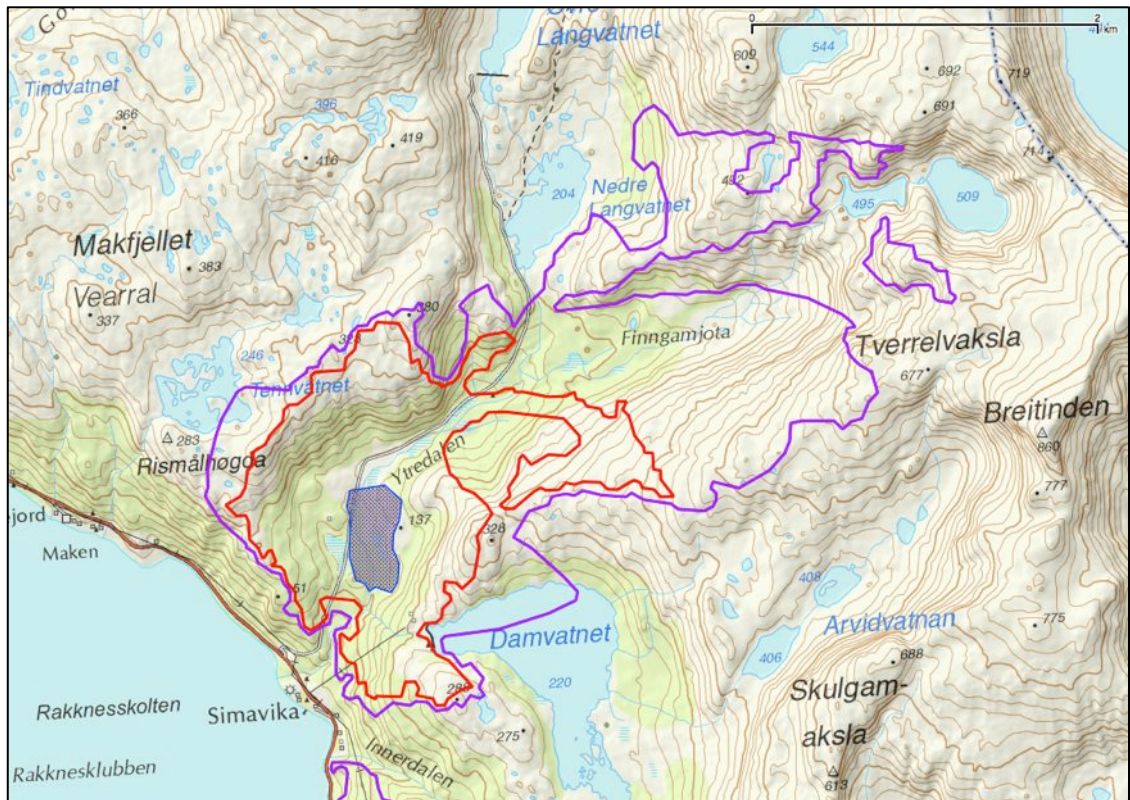

Figur 5. Skytebaneområdet ved Krabbåsen vil ligge i sørhellinga av Kraknesaksla som sees i bakgrunnen, midt i bildet. Foto: Ingve Birkeland.

4.4 Eventuelt anlegg i Simavikdalen (Ringvassøy)

Det alternative anlegget i Simavikdalen vil ligge oppe i den flate delen av dalen, ca 100-120 moh. Den høye beliggenheten gjør at støyen mot sør dempes veldig raskt. Til gjengjeld når den langt innover dalen, og 60 dB er beregnet til å nå nesten 4 km innover dalen til fjellene øst for Nedre Langvatnet.

Det er allerede laget vei innover Simavikdalen, men det vil være nødvendig å oppgradere denne noe slik at den også blir fremkommelig med vanlig bil om vinteren, og dessuten vil det trolig bli åpent for fri ferdsel inn til skytebaneanlegget. Se figur 6 og 7 for detaljer.

Figur 6. Kart over tiltaksområde i Simavika med støysoner (rød strek = 70 dB, lilla strek = 60 dB). Grått skravert område indikerer areal som blir beslaglagt av selve skytebaneanlegget.

Figur 7. Midt i bildet, lokalisering av det alternative skytebaneområdet i Simavikdalen sett fra åsen rett nord for Damvatnet. Anleggene vil bruke arealer på begge siden av elva. En trekkvei for rein kommer ned aksla fra Makfjellet i bakgrunnen, krysser dalen og kommer opp mot fjellet bildet er tatt fra. Se fig 26. Foto: Ingve Birkeland.

5 METODE

5.1 Datagrunnlag

Områdenes verdi for reindrift har kommet frem ved intervjuer av reindriftsutøvere i de aktuelle distriktene samt reindriftsforvaltninga i Troms. Reinkartene som viser reindriftras bruk av områdene er også et helt sentralt hjelpemiddel. Generelle problemstillinger rundt bygging av skytebane i et område hvor det drives reindrift er søkt belyst ved hjelp av informasjon fra utøvere, litteratur og egne erfaringer.

5.2 Verdi- og konsekvensvurderinger

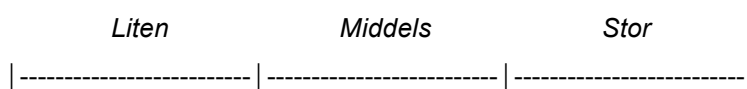
Vurderingene av verdi, omfang og konsekvens er basert på metodikk beskrevet i Vegvesenets håndbok 140 – Konsekvensanalyser i kapitlet om konsekvenser for naturressurser (se spesielt figur 6.20 og 6.22 i denne publikasjonen). Dette systemet bygger på at en ved vurdering av visse kriterier kommer frem til en verdi for influensområdet, samt tiltakets omfang (effekt) på reindriftra i influensområdet, men også i distriktet som helhet. Ved å sammenholde verdi og omfangsvurderingene i et diagram utledes den totale konsekvens for reindrift.

Tabell 1. Utdrag av tabell 6.20 i vegvesenets håndbok 140 (Etter Korbøl m fl. 2009), verdisetting av områder som brukes til reindrift.

Kilde	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi
Reindriftsområder	Reindriftsområder med liten produksjon av næringsplanter	Reindriftsområder med middels produksjon av næringsplanter	Reindriftsområder med stor produksjon av næringsplanter
	Reindriftsområder med lav bruksfrekvens	Reindriftsområder med middels bruksfrekvens	Reindriftsområder med høy bruksfrekvens* Beiteressurser som det er mangel på i et område. (området er minimumsbeite)

*Flyttleier som er i bruk årlig regnes som områder med høy bruksfrekvens

Verdien blir fastsatt langs en kontinuerlig skala som spenner fra *liten verdi* til *stor verdi*.

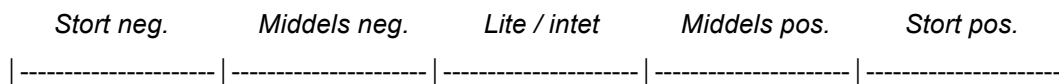
Omfang

Dette trinnet består i å beskrive og vurdere type og omfang av mulige virkninger på reindrifta og i hvilken grad ressursgrunnlaget for reindrift blir svekket hvis tiltaket realiseres. I henhold til metodikken brukes en femdelt kategorisering fra stort positivt til stort negativt omfang (tabell 2).

Tabell 2. Utdrag av tabell 6.20 i vegvesenets håndbok 140 (Etter Korbøl m fl. 2009), vurdering av omfang på naturressurser.

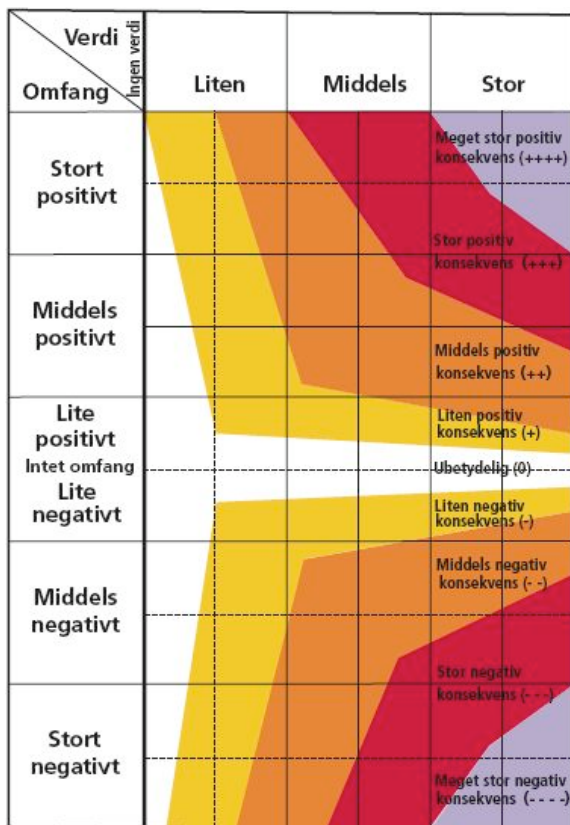
Kilde	Stort positivt omfang	Middels positivt omfang	Lite/Intet omfang	Middels negativt omfang	Stort negativt omfang
Ressursgrunnlaget og utnyttelsen av det	Tiltaket vil i stor grad øke ressursgrunnlagets omfang og/eller kvalitet	Tiltaket vil øke ressursgrunnlagets omfang og/eller kvalitet	Tiltaket vil stort sett ikke endre ressursgrunnlagets omfang og/eller kvalitet	Tiltaket vil redusere ressursgrunnlagets omfang og/eller kvalitet	Tiltaket vil i stor grad redusere eller ødelegge ressursgrunnlagets omfang og/eller kvalitet

I for å nyansere indikeres også omfanget på en trinnløs skala som vist i oppsettet under:

Konsekvens

Det siste trinnet i vurderingene består i å sammenholde verdivurderingene og omfanget av tiltaket for derved å utlede den samlede konsekvens i henhold til diagram vist i Fig 8.

Figur 8. Konsekvensvifta viser hvordan verdi og omfang kombineres for å finne konsekvens (Statens Vegvesen 2006).

Denne sammenstillingen gir et resultat langs en skala fra *meget stor positiv konsekvens* til *meget stor negativ konsekvens* (se under).

6 RESULTATER

6.1 Presiseringer og forklaringer til ord og uttrykk

I de følgende delkapitlene presenteres en del data fra reindriftskartene over de aktuelle reinbeitedistriktene. I kartfigurene forekommer avgrensninger av beiteområder, trekkveier og flyttleier i form av linjer og polygoner. Det presiseres at dette ikke er absolutte grenser, men kun gir indikasjoner på hvordan området vanligvis brukes. Når det gjelder flyttleier er disse vanligvis betydelig bredere enn det som går frem på kartene, og årstidsbeitene er selvsagt ikke klart avgrenset. Reinens bruk av området til en hver tid avhenger av vær fra dag til dag, og mer langvarige årstidsvariasjoner som hvor lenge snødekket varer, temperatur, vindretning, insektplage og tilsvarende. Fra år til år kan derfor bruken variere noe.

I forbindelse med beskrivelse av reindriften beiteområder og driftsmetoder brukes en del ord og uttrykk som ikke nødvendigvis er kjent for alle lesere. De viktigste som brukes i denne utredningen er derfor gjengitt her (Tabell 3).

Tabell 3. Forklaring til ord og uttrykk i reindriften. Kilde: Reindriftsforvaltningen i Troms

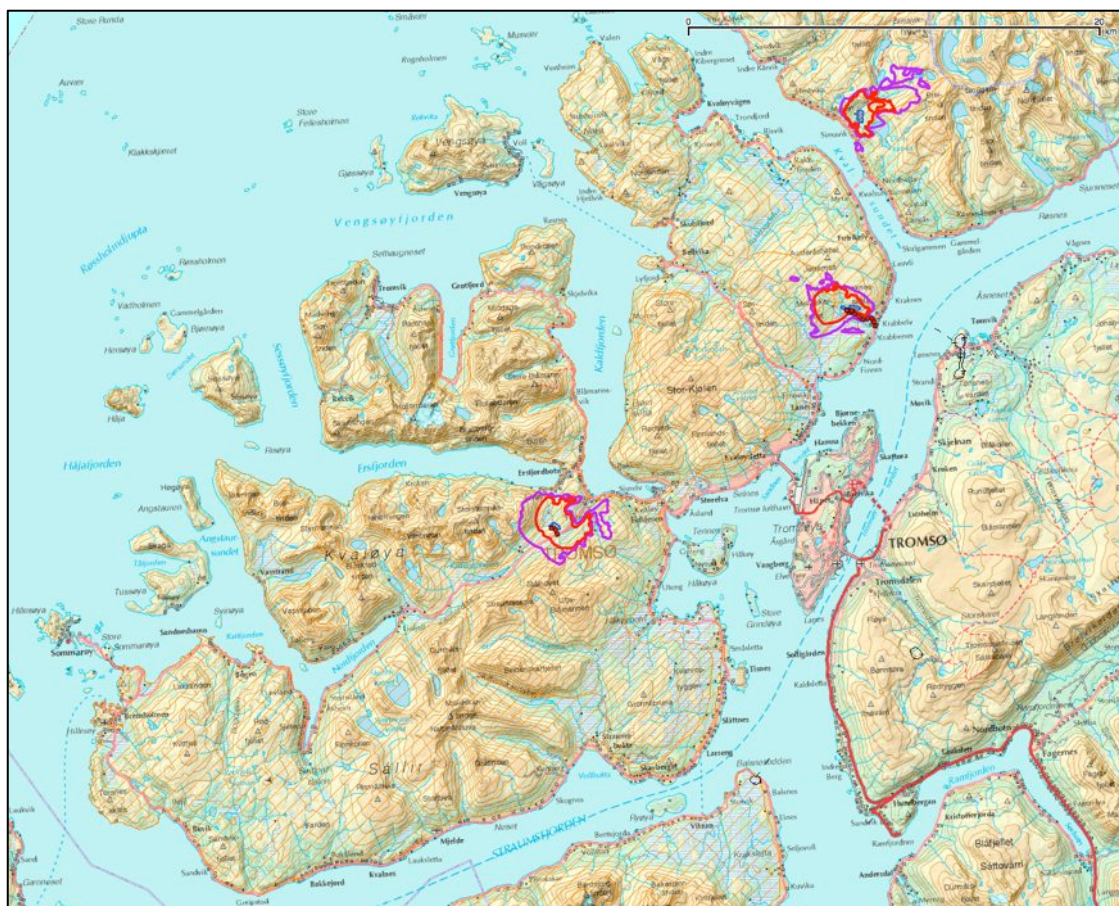
Ord/Uttrykk	Forklaring
Vårbeite 1	Kalvingsland og tidlig vårland, de deler av vårområdet som beites tidligst og hvor hoveddelen av simleflokken oppholder seg i kalvings- og parringsperioden. Reservekalvingsland inkludert.
Vårbeite 2	Oksebeiteland og øvrig vårland, der okserein og fjorårskalver oppholder seg i kalvingstida. Hit kan også kalver med simler trekke senere på våren.
Sommerbeite 1	Høysommerland, sentrale deler som regel over skoggrensa, der reinen oppholder seg midtsommers og får dekket sine behov for beite, ro, avkjøling og minst mulig insektplage innenfor korte avstander.
Sommerbeite 2	Lavereliggende sommerland, mindre sentrale og/eller mindre intenst brukte områder.
Høstbeite 1	Parringsland, de deler av høstområdet der oksereinen samler simleflokkene til parring under brunsten.
Høstbeite 2	Tidlig høstland, partier der reinen bygger seg opp etter insektplagen og spres på leting etter sopp.
Høstvinterbeite 1	Intensivt brukte områder, som ofte pakkes til med snø og blir utilgjengelige for reinen utover vinteren.
Høstvinterbeite 2	Spredt brukte områder for samme periode som høstvinterbeite 1.
Vinterbeite 1	Senvinterland, intensivt brukte områder som normalt er mest sikre mot store snømengder og nedising på midt- og senvinteren.
Vinterbeite 2	Tidlig benyttede og ofte lavere beliggende vinterområder, som regel mindre intenst brukte.
Trekklei	Viktige naturlige trekk mellom beiteområder og forbi passasjer, der reinen trekker av seg selv, enten enkeltvis eller i flokk.
Flyttleier	En lei eller trasé i terrenget der reinen enten drives eller trekker selv mellom årstidsbeitene.
Oppsamlingsområder	Område med naturlige avgrensninger hvor reinen samles midlertidig under innsamling til flytting, kalvemerking, skilling eller slakt,

6.2 Reinens bruk av beiter i distriktene

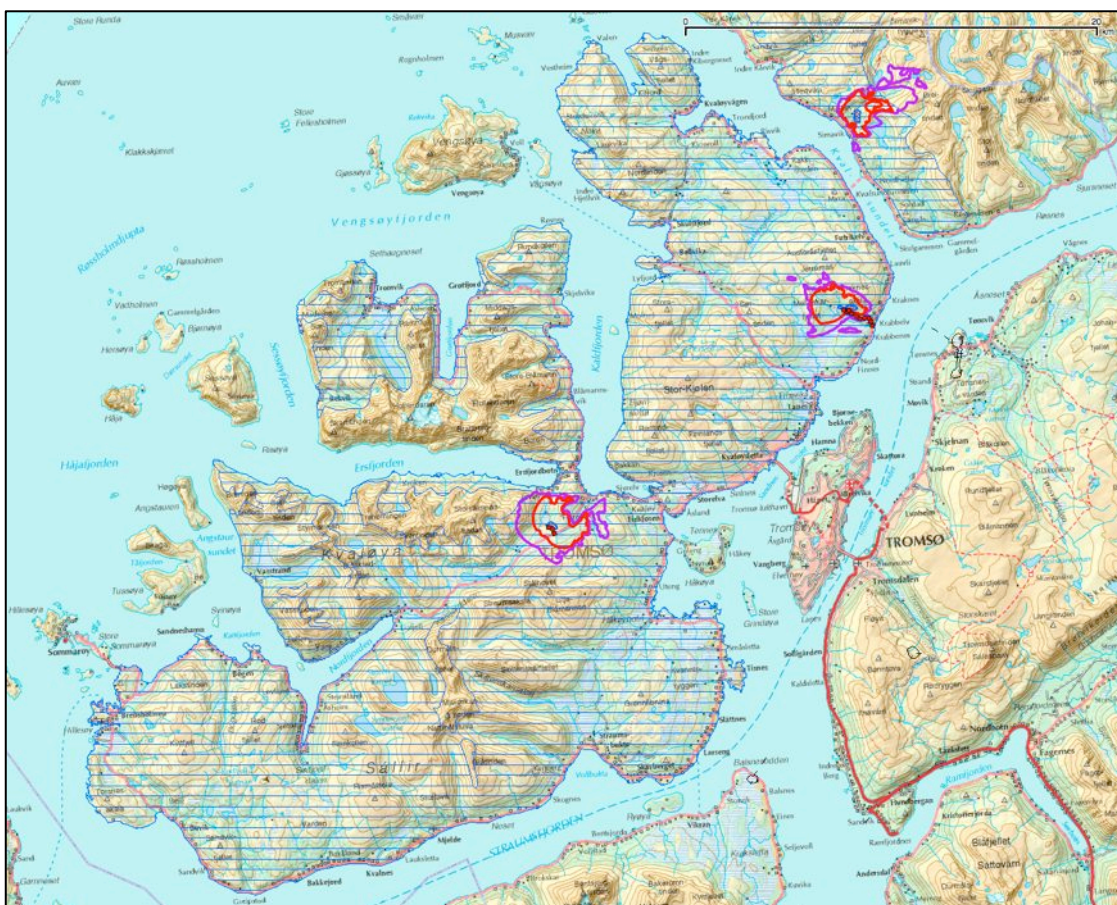
6.2.1 Kvaløya reinbeitedistrikt

Reinen på Kvaløya går inn i vinteren ved å senhøstes utnytte relativt høytliggende beiter på Storkjølen og i fjellet sørøst for Kattfjordeidet. Det er også høstvinterbeite 1 på landet mellom Håkøybotn og Hella. Ellers er det mindre brukte områder på hele den nordlige delen av Kvaløya og også i Kvittfjell/Raudtindområdet på den sørlige delen og mindre områder langs kysten. Reinflokken er derfor noe todelt i denne perioden. Områdene som brukes videre utover vinteren er stort sett de samme, men reinkartet for området skiller ikke mellom vinterbeite 1 og 2. Praktisk talt hele Kvaløya brukes av reinen om vinteren bortsett fra de aller mest alpine områdene nord og sør for Ersfjorden. Det er likevel slik at reinen i mindre og mindre grad bruker høyfjellet om vinteren da beitene blir låst av ising.

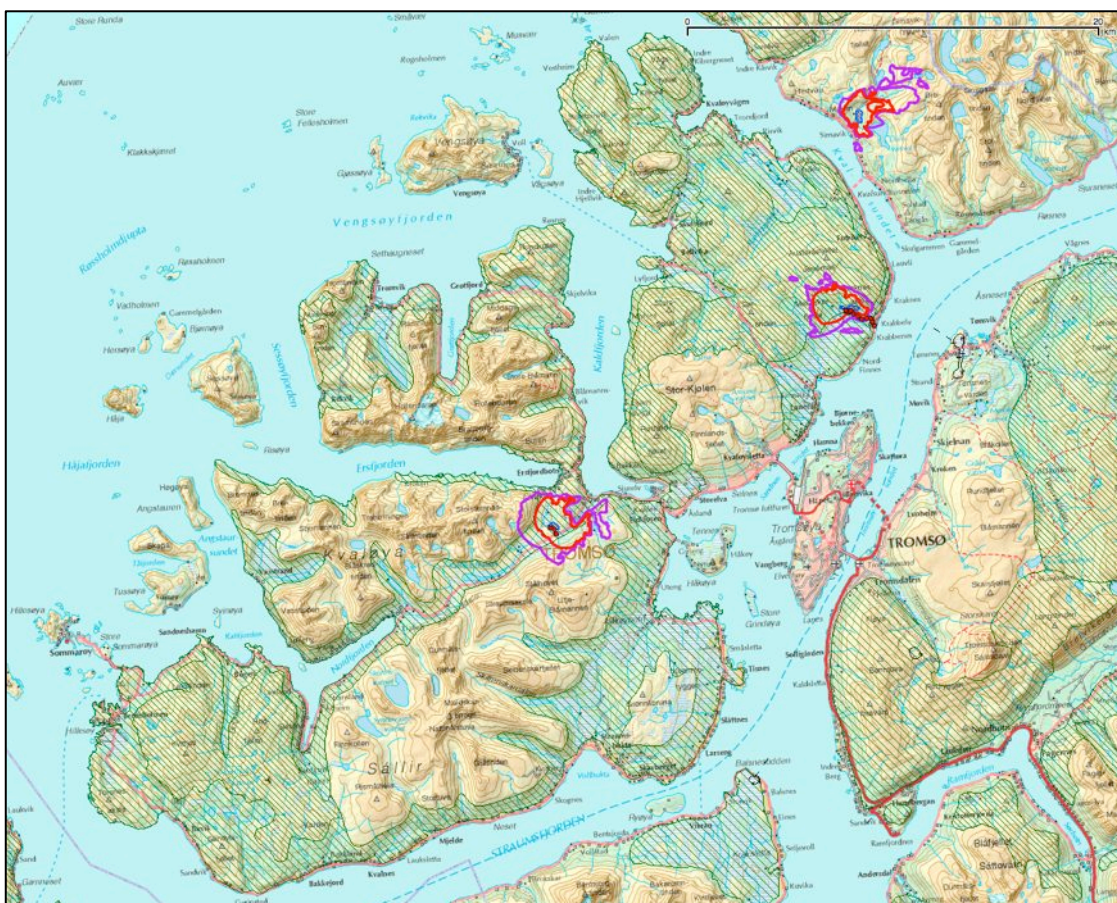
Våren er kalvingstid, og reinflokken blir igjen todelt. De viktige kalvingsområdene på den nordlige delen av øya dekker et stort område fra nordspissen av Kvaløya, sørover til Kraknes og Finnvikdalen og videre i et belte på vestsiden av Storkjølen og nesten ned til Eidkjosen. Det sørlige kalvingsområdet er i Kvittfjell/Raudtindområdet. Se forøvrig figur 9 til og med 13 for detaljer om årstidsbeiter i distriktet.

Figur 9. Høstvinterbeiter 1 (tett oransje skravering) og høstvinterbeite 2 (åpen oransje skravering) for rein på Kvaløya. De mest intenst brukte områdene (høstvinterbeite 1) er høyfjellet på Storkjølen og nord forbi Finnvikdalen. I tillegg er området sørover forbi Eidkjosen og videre sørvestover mot Kattfjordeidet og mot Straumbukta og Tisnes mye brukt. Kilde: www.reindrift.no.

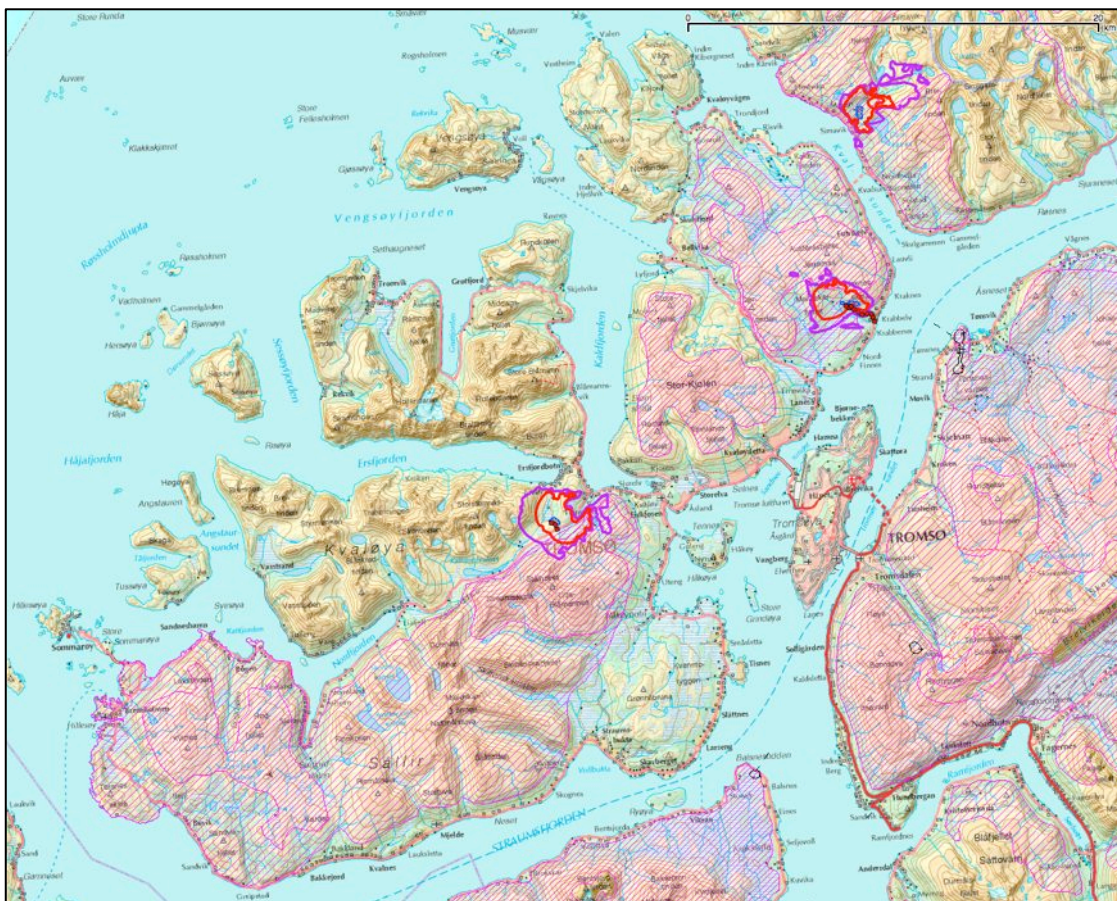
Figur 10. Vinterbeiter for rein på Kvaløya (blå skravering). Så og si hele øya brukes som vinterbeite, og det er ikke skilt mellom vinterbeite 1 og 2 i dette distriktet. Normalt trekker reinen ned i dalgangene utover vinteren da det iser mer og mer til på snauffjellet. Kilde: www.reindriftno.

Figur 11. Vårbeiter for rein i på Kvaløya. Kalvingsområdene (vårbeite 1 - tett grønn skravering) ligger i fjellene nord og sør for Finnvikdalen bortsett fra de høyeste områdene på Storkjølen, østover til Kraknes samt nordvestover til Kvaløyvågen og nordspissen av Kvaløya. Det er også kalvingsområder i Kvitfjell og Raudtindområder sørvest på Kvaløya. Vårbeite 2 (åpen grønn skravering) som brukes av okserein og fjorårskalver ligger i tilknytning til disse områdene, men også langs så og si hele kysten av Kvaløya bortsett fra de tettest befolkede områdene og langs nordsiden av Ersfjorden. Kilde: www.reindrift.no

Figur 12. Sommerbeiter for rein på Kvaløya. Reinen er i denne perioden konsentrert til de høyeste fjellområdene rundt Storkjølen og sørøst for Kattfjorden og Kattfjordeidet (sommerbeite 1 - tett rød skravering). Det er også noen mindre områder nord for Grøtffjorden og mellom Kvaløyvågen og Laukvik helt nord på Kvaløya som er sommerbeite 1. Under dårlig vær brukes lavereliggende områder stort sett i tilknytning til disse områdene (sommerbeite 2 - åpen rød skravering). Kilde: www.reindrift.no.

Figur 13. Høstbeiter for rein på Kvaløya. Parringsland (høstbeite 1 - tett rosa skravering), ligger i høyfjellet på Storkjølen og i fjellene nordøst for Finnvikdalen - Lyffjord. I tillegg er det parringsland sørøst for Kattfjordeidet og sør for Kattfjorden på Kvitfjell/Raudtind. Annet høstland finnes mellom og rundt disse områdene, hovedsaklig over skoggrensa. Kilde: www.reindrift.no.

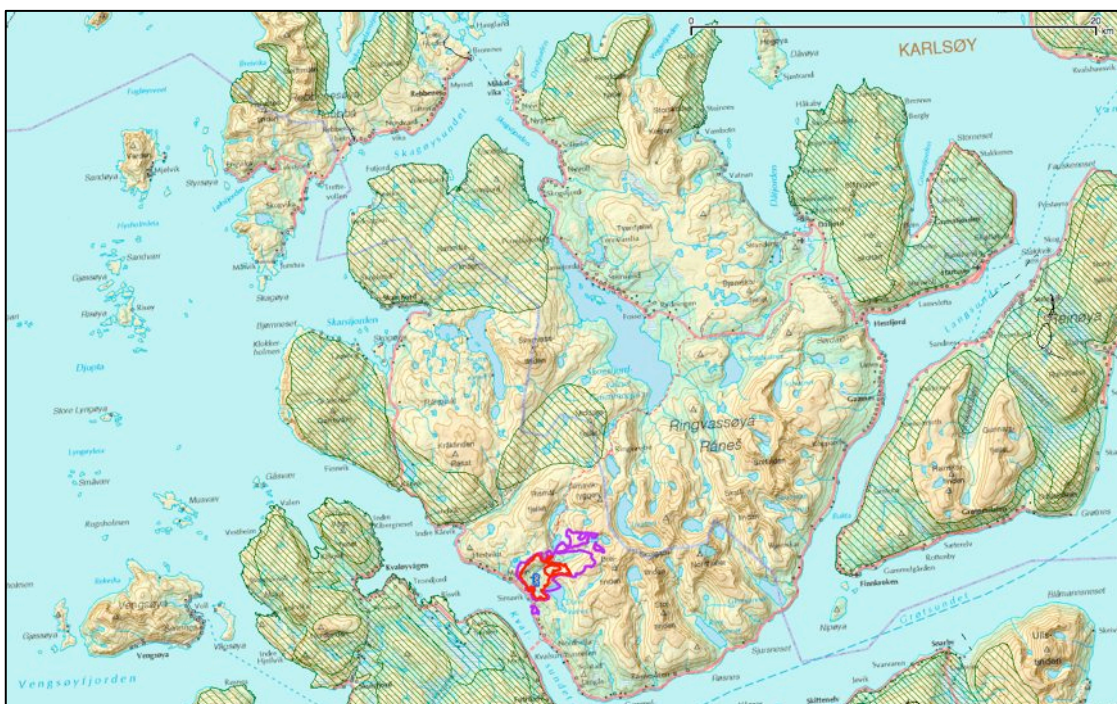
6.2.2 Ringvassøya reinbeitedistrikt

I Ringvassøya reinbeitedistrikt er reinen på senhøsten spredt over store deler av øya. På reindrifftskart er det ikke avmerket noen steder med intenst brukte høst vinterbeite 1, men et stort område med høst vinterbeite 2. Det er nesten kun i de sørlige høyfjellsområdene det ikke ser ut til å være rein i denne perioden. Om vinteren blir reinen noe mer samlet, men bruker hele vestkysten av Ringvassøy, og også halvøyene på de nordlige og nordøstre delene av øya.

Om våren brukes landet sør for Skarsfjorden, samt områdene øst for Mikkelvik og øst for Dåfjorden til kalvingsland. Okserein og årskalver holder seg for en stor del til området mellom Skarsfjord og Skogsfjord, sørvest for Skogsfjordvatnet og langs landet helt nordøst på Ringvassøy. Bildet forandrer seg betydelig mot sommeren. Da er de viktigste beitene i de sørlige fjellene på Ringvassøy, bortsett fra de lavereliggende dalbunnene på sørøstsiden. Simavikdalen og øvre deler av Kårvikdalen er sommerbeite 2. Det er også et viktig sommerbeite på østsiden av Dåfjorden og et belte med sommerbeite 2 strekker seg fra fjellene her og sørover mot fjellene sør for dalen mellom Dåfjord og Skogsfjordvatn. Se figur 14 til og med 17 for detaljer om bruken av årstidsbeiter i distriktet.

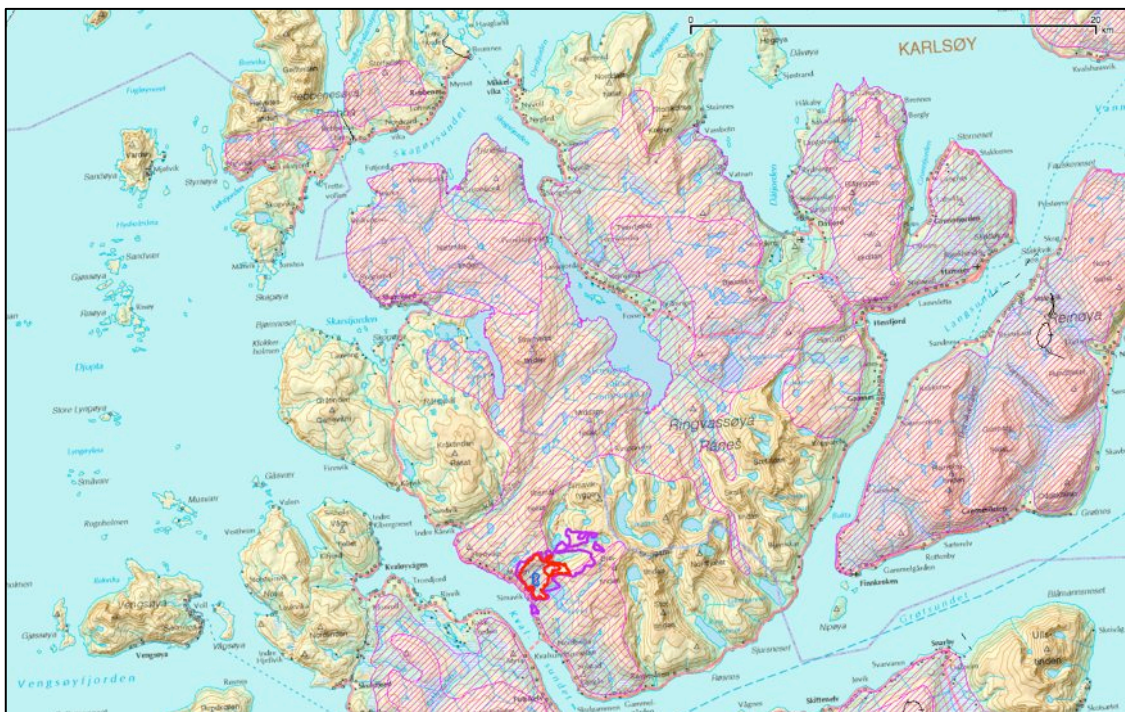
Figur 14. Høstvinterbeite 2 (oransje skravering) og vinterbeite 2 (blå skravering) for rein på Ringvassøya. Rundt Simavikdalen er det i stor grad sammenfallende arealer. Noe avhengig av vær og snøforhold strekker det seg fra sjøen og opp til fjellene. De høyeste fjellområdene er ikke vinterbeite i dette området. Kilde: www.reindrift.no

Figur 15. Vårbeite for rein på Ringvassøy. Parringsland (vårbeite 1 - tett grønn skravering) finnes på landet sørvest for Skarsfjord, ytterst på halvøya mellom Skogsfjord og Dåfford, samt halvøya mellom Grunnfjord og Dåfford. Øvrig vårland for okserein og årskalver (vårbeite 2 - åpen grønn skravering) ligger i tilknytning til parringslandene samt mellom Skogsfjord og Skarsfjord. Rundt Simavika ser det ikke ut til å være rein om våren. Kilde: www.reindrift.no

Figur 16. Sommerbeite 1 (tett rød skravering) er primært over skogsgrensen sør på Ringvassøy, men de lavereliggende delene i Simavikdalen er sommerbeite 2 (åpen rød skravering) som brukes i perioder med kaldt og dårlig vær. Det er også et stort område med sommerbeite 2 øst for Skogsfjorden og Skogsfjordvatn. Kilde: www.reindrif.no.

Figur 17. Parringsland (høstbeite 1 - rosa tett skravering) ligger nordøst for Skarsfjorden, samt i et belte fra fjellene øst for Skogsfjordvatnet, over eidet mellom Dåfjord og Hessfjord og utover halvøya nordover fra Hessfjord. Øvrig høstland (rosa åpen skravering) som brukes til oppbygning før vinteren er i tilknytning til disse områdene, men også lenger sør på øya fra Skogsfjordvatnet og sørvestover mot Kårvika og Simavika til Skulgammen. Kilde: www.reindrif.no.

Høsten er parringstid, og områdene som brukes fjellene nordøst for Skarsfjord, Mellom Skogsfjordvannet og Dåfjord, og mellom Hessfjord og Dåfjord samt utover halvøya øst for Grunnfjord. Det er også høstbeite 2 i et større område rundt parringsområdene samt sørover på øya fra Skogsfjordvatnet og over til Kårvika og Simavika og videre sørover til Skulgammen. Dette er områder som er viktige for oppbygging til vinteren.

6.3 Definisjon av influensområdene

Influensområdet for reindrift av skytebanealternativene defineres skjønnsmessig til områder som får økt tilstedeværelse av mennesker samt en buffersone på ca 1 km rundt slike områder. Områder som får skytestøy mer enn 70 dB vurderes også som innenfor influensområdet selv om de er lenger unna. I dette området vurderes det sannsynlig at det vil kunne komme effekter på reinens bruk av området. Også marginale effekter er da medregnet. Sannsynligheten for at effekter vil oppstå øker naturlig nok med nærheten til anleggene. Å avgrense influensområdene på kart er per i dag ikke mulig da det gjenstår å se hvordan områdene faktisk vil bli tatt i bruk av både mennesker og rein etter at en eventuell skytebane og adkomstvei er operativ. De videre vurderingene i kapittel 6 bygger derfor en del på skjønn. Se forøvrig kapittel 6.7.1 og 6.7.2 for en utdypning generelle effekter på rein.

6.4 Kvalitet på beiter

6.4.1 *Kattfjordeidet*

Influensområdet i Kattfjordeidet strekker seg fra fjellene på vestsiden, tvers over dalen til godt opp i fjellsidene på østsiden. Området omfatter lier med bjørkeskog og en relativt trefattig dalbunn med lyngheier avbrutt av større og mindre myrflater (Fig. 18). Lyngheiene har ganske gode forekomster av beitebare lav og mosearter (aktuelt for vinterbeitet). Langs Ersfjordelva er det et belte med skog og småbregnedominert skogbunn (Fig. 19). Attraktive områder for rein er trolig myrområdene som har god produksjon av næringsplanter som duskull, torvull og vanlige starrarter, samt skogsområdene langs elva og i liene på begge sidene av dalen. Området sett under ett vurderes å ha middels til høy produksjon av næringsplanter.

Området brukes som høstvinterbeite 1 (østre del) og 2 (vestre del), og de lavereliggende delene av Kattfjordeidet har da en del gode beiter som kan brukes på denne årstiden. Området brukes også om vinteren (vinterbeite 2), men blir trolig pakket mye til med snø. Utover vinteren trekker reinen ned fra fjellet etter hvert som det iser på snaufjellet og områder med mindre snø på bunnen av Kattfjordeidet brukes en del. Om våren er bunnen av Kattfjordeidet beiteland for okserein og årskalver (vårbeite 2). I fjellene i øst er det i tillegg noe høstbeite 1 (parringsland).

Figur 18. Beiteområdene rundt skytebanealternativet på Kattfjordeidet er i hovedsak tørre lyngområder avbrutt av myrer av varierende størrelse og Ersfjordelva som har et belte av bjørkeskog. Foto: Ingve Birkeland.

Figur 19. Ersfjordelva i området nær skytebanen har flate elvesletter med ung bjørkeskog og mye smyle og småbregne. Foto: Ingve Birkeland

6.4.2 Krabbåsen

Krabbelvdalen og beiteområdene som blir berørt av skytebanealternativet i dette området er preget av fuktig åpen urte- og gressrik skog avbrutt av bakkemyrer (Fig. 20 og 21). De nordlige delene går noe over skoggrensa. Det er relativt høy produksjon av beitearter i dette området med god næringsverdi. Området er imidlertid preget av at det er mye brukt av rein og har begynt å få stort oppslag av finnskjegg, en art som ikke beites. Reinen drar stor nytte av slike lavtliggende beiteområder om våren og høsten og ikke minst under perioder med dårlig vær som sommeren da reinen kan trekke ned fra fjellet. Forskning tyder også på at reinen graver frem og beiter en god del gress og starr om vinteren (Storeheier m. fl. 2002 og 2003).

Figur 20. Skogsområder i sørskrånningen av Kraknesaksla, slik de fremstår rundt adkomstveien til det alternative skytebaneanlegget og ved selve anlegget med blåbærlyng og skrubbær. Det visne gresset som sees på bildet er finnskjegg, en art som ikke beites, og som vanligvis dukker opp i store mengder der beitetrykket er hardt. Foto: Ingve Birkeland.

Reinkartet viser da også at nettopp dette området er i bruk hele året som beiteområde. Viktigste funksjon som beiteområde er likevel at det er kalvingsområde (vårbeite 1) og lenger ned mot sjøen er det vårland for okserein og årskalver. Om sommeren bruker reinen lisidene på Kraknesaksla og Mellaskarfjellet som sommerbeite 2, mens hele dalen er i bruk som høstbeite 2. På snaufjellet rett nord for skytebanen er det imidlertid parringsland. På grunn av sine helårskvaliteter brukes også hele influensområdet som høstvinterbeiter, og da de indre områdene og i østhellinga opp mot Mellaskarfjellet mest intensivt (høstvinterbeite 1). Om vinteren brukes området ekstensivt. Det er lite lav i området, men reinen kan grave etter gress på de mange myrflatene.

Figur 21. Bakkemyrområder ved skytebanealternativet i Krabbåsen. Reinen kan grave etter føde på slike områder om vinteren, og de er gode beiter utover høsten. Foto: Ingve Birkeland.

6.4.3 Simavikdalen

Den mest berørte delen av Simavikdalen har en liten flate i dalbunnen med små myrer (Fig. 22). På disse er det relativt frodig og noe basevirkning gjør at det er noe større mangfold av næringsgivende arter. I lisdene på begge sider av dalen er det bjørkeskog, og spesielt den sørøstvendte delen av Ytredalen har til dels frodig bjørkeskog og høystaudeskog (Fig. 23). Dette er det mest produktive systemet i området. Det er relativt lite skog i selve dalbunnen. Snaufjellet i området er normale lavalpine heier med snøleier, rabber og lesider. Dette er viktige sommerbeiter, spesielt lesidene som er urte og gressrike. Snaufjellet blir imidlertid kun i liten grad berørt, men et område nordøst for Damvatnet, ned til Finngamjota blir berørt av en del skytestøy. Sett under ett vurderes influensområdet å ha middels til høyt innhold av næringsplanter.

Området brukes både som høstvinterbeite 2, vinterbeite 2 og sommerbeite. Om våren er det vanligvis ikke rein i området, men noen simler som kalver tidlig kan bli igjen. På grunn av innsektplagen er ikke selve dalen mest brukt om sommeren, selv om det er mest rein i området på denne tiden. Fjellområdene er sommerbeite 1, og dalen brukes trolig mest under dårlig vær og ikke minst til trekk mellom fjellene. Utover høsten trekker reinen i større grad til lavere terreng bruker da de lavereliggende områdene i dalen. Utøverne i området opplyser at det er generelt gode sommer- og høstbeiter på Ringvassøya, men at vinterbeitene er en minimumsfaktor. Utover vinteren når det blir mye ising i fjellene er derfor dalene på vestsiden et av stedene som reinen kan bruke for å grave etter beitebare arter.

Figur 22. Området som blir beslaglagt av skytebanen i Simavika. Det er små myrer og koller i området, og i lisdene er det relativt frodig bjørkeskog, særlig på nordsiden av dalen. Foto: Ingve Birkeland.

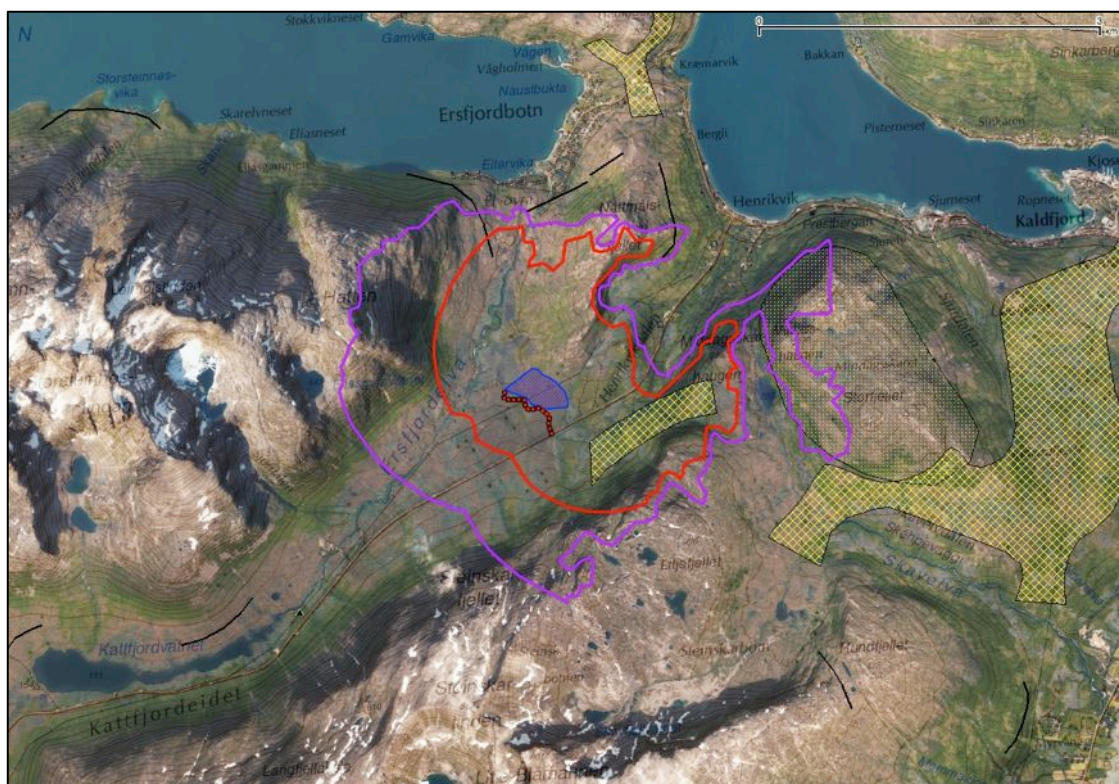
Figur 23. Skog med bjørk og silkeselje i den sørøstvendte lisdene i Simavikdalen har småbregnepreg og enkelte flekker med høystaudeskog (innfelt). Dette er de mest produktive områdene i dalen. Foto: Ingve Birkeland.

6.5 Flyttleier, trekkleier og oppsamlingsplasser nær skytebanealternativene

6.5.1 Kattfjordeidet

I den berørte delen av dalen går det trekkleier parallelt med dalføret spesielt på norvestsiden av Ersfjordelva. På sørøstsiden går det en drivningslei fra øverst i Henrikvikdalen (rundt der Vikelva samler seg) og opp mot nordøst til en oppsamlingsplass på topp-plataet av Storfjellet (egentlig et lite fjell) som ligger mellom Kaldfjord og Henrikvik på sørsiden av Kaldfjorden (Fig. 24). Utøveren i området, Per Lars Kitti opplyser at trekkleiene er i bruk hele året. Det er likevel i august før slaktingen at flyttleia brukes mest. Da drives reinen fra søndre delen av Kvaløya opp til oppsamlingsområdet, før den drives videre nordover mot slakteanlegget i Finnvikdalen. Til samme oppsamlingsområde drives også rein fra landet vest for Kaldfjorden og fra de sørøstre delen av Kvaløya.

Kvaløyas topografi i dette området er slik at rein som skal flyttes mellom den sørvestre delen av Kvaløya og området nord for Kaldfjorden må passere akkurat her.

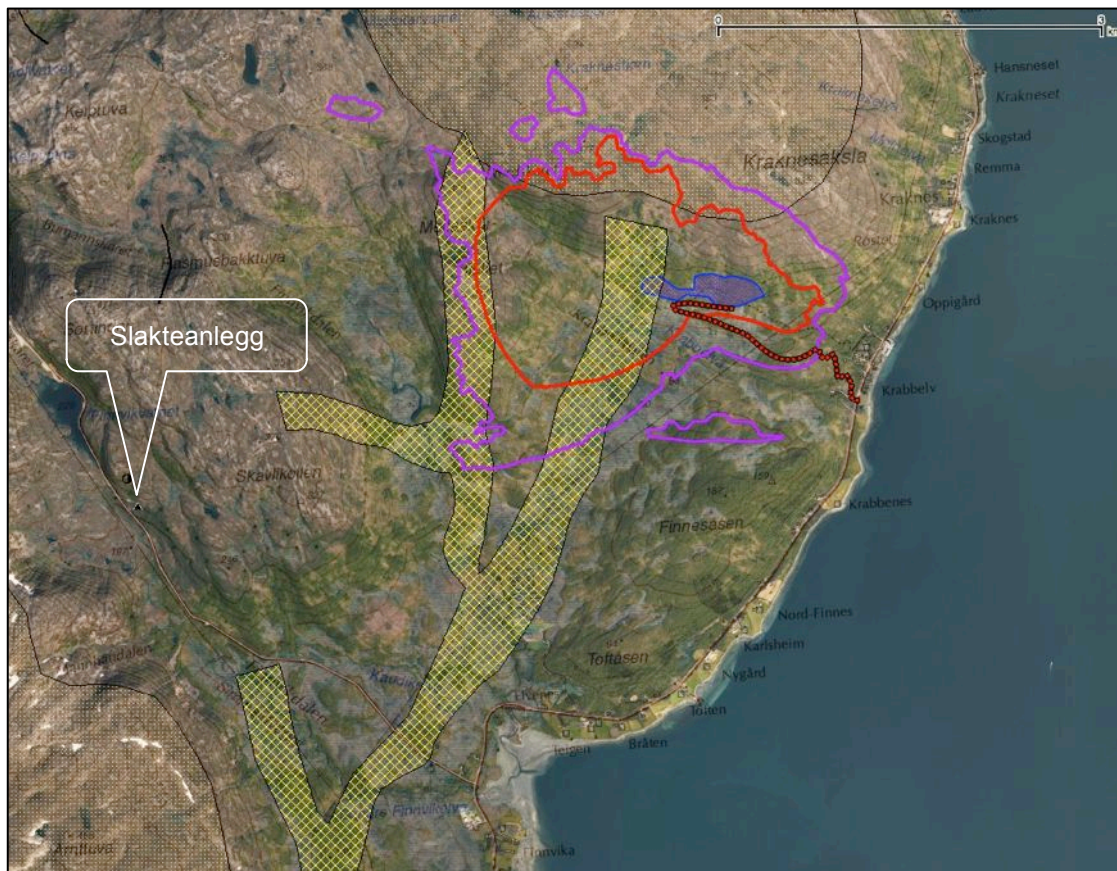
Figur 24. Flybilde med inntegnet flyttleier (gule skraveringer), trekkleier (sorte streker) og oppsamlingsområder (gulprikket polygon) i området rundt skytebanealternativ ved Kattfjordeidet. Grenser for støysone 70 dB (rød strek) og 60 dB (lilla strek) er også tegnet inn, samt selve skytebaneanlegget med adkomstvei. Kilde: www.reindrift.no

6.5.2 Krabbåsen

Dette området er brukt mye til flytting av rein mellom årstidsbeiter og i forbindelse med slakting. Det er et stort oppsamlingsområde i fjellet nord for Krabbelvdalen, og sørover fra dette går det drivningsleier mot Finnvikdalen. Disse passerer gjennom

skytebaneområdet (Fig. 25), og den sørlige delen av oppsamlingsområdet grenser opp til området som vil bli beslagnlagt av skytebanen. Oppsamlingsområdet brukes mest i august, og reinen samles her før den drives mot sør, over nedre del av Finnvikdalen, og tilbake nordover til slakteanlegget noe sørøst for Finnvikvatnet.

Flyttleiene er i mindre skala også i bruk resten av året til både trekk og flytting av rein i nord/sør retning i distriktet.

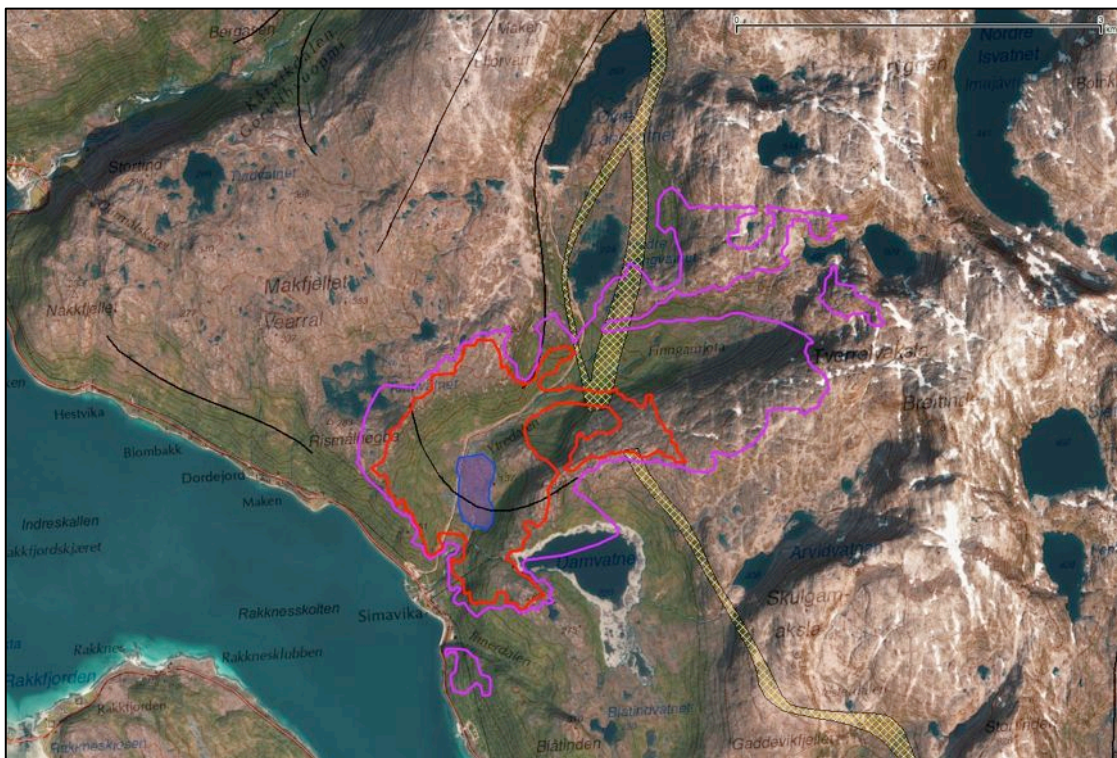
Figur 25. Flybilde med flyttleier (gule skraveringer), trekkleier (sorte streker) og oppsamlingsområder (gulprirket polygon) i området rundt Krabbåsen og Finnvikdalen. Utøverne i området opplyser at markeringene for drivningsleiene er en indikasjon på retningen, men at bredden ikke er eksakt, og at i praksis brukes et vesentlig bredere område. Grenser for støysone 70 dB (rød strek) og 60 dB (lilla strek) er også tegnet inn, samt selve skytebaneanlegget med adkomstvei. Kilde: www.reindrift.no

6.5.3 Simavika

I henhold til reindriftskartet for området går det en flyttleie fra de sørlige fjellområdene på Ringvassøya og nordover til Simavikdalen på nordsiden av Damvatnet (Fig. 26). Leia fortsetter videre nordover fra Simavikdalen og nordover til et oppsamlingsområde nord av Kårvikvatnet. Her samles reinen i august før den drives ned til slakteanlegget i Kårvika for slaktning og merking.

En naturlig trekkvei for rein krysser munningen av Simavikdalen rett over lokaliseringen for skytebanealternativet. Utøverne i området opplyser at både trekkveien og flyttleia ikke er så eksakte som de vises på kartet, og i praksis er hele den nedre delen av Simavikdalen i bruk til å flytte rein i den delen av året området

brukes. Rørledningen fra Damvatnet og nedover til Simavika har dessuten komplisert flyttinga mot nord i forbindelse med samlingen i august.

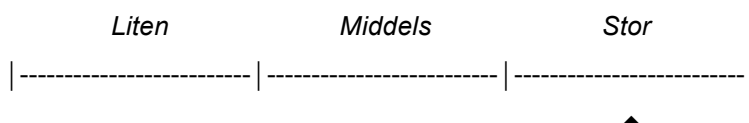

Figur 26. Flybilde med flytteleier (gule skraveringer) og trekkleier (sorte streker). Grenser for støysone 70 dB (rød strek) og 60 dB (lilla strek) er også tegnet inn, samt selve skytebaneanlegget. Kilde: www.reindrift.no

6.6 Oppsummering av områdenes verdi for reindrift

6.6.1 Kattfjordeidet

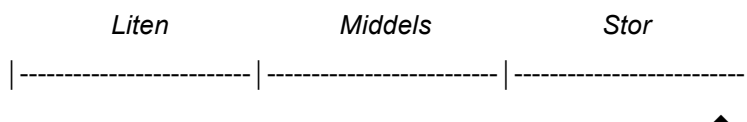
Influensområdet rundt skytebanen på Kattfjordeidet vurderes å ha stor verdi for reindrift. Først og fremst fordi det er det eneste området rein med rimelig innsats kan drives eller trekke mellom sørvestre og nordre del av Kvaløya, men også fordi det er høstvinterbeite 1, vinterbeite 2, og vårbeite 2 (brukes av okserein og årskalver) med relativt god kvalitet og delvis overlapper med områder som brukes som parringsland om høsten. Bruksfrekvensen må da sies å være høy, og det er god tilgang på næringsplanter i området.

6.6.2 Krabbåsen

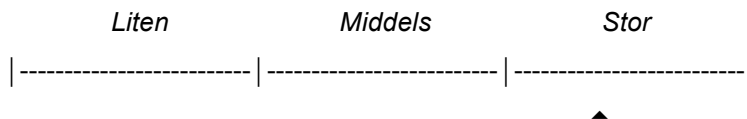
Området som planlegges brukt til skytebanealternativet ved Krabbåsen vurderes å ha stor verdi for reindrift. Hele området ligger i et område som brukes som flyttelei, og det

er et oppsamlingsområde helt inntil planområdet. Det er også kalvingsland (vårbeite 1) i dette området, og det grenser opp til beiter som brukes til parringsland (høstbeite 1). Arealet er også i bruk som høstbeite 2, høstvinterbeite 1 og 2 samt vinterbeite. Området må derfor sies å ha svært høy bruksfrekvens. Dette henger både sammen med at det er god tilgang på næringsplanter i området, men også topografien som gjør at dette blir den veien dyrene med rimelig innsats kan forflyttes i nord/sør retning på denne delen av Kvaløya. Influensområdet overlapper også med viktige funksjonsområder (kalvingsland og parringsland og oppsamlingsområde)

6.6.3 Simavikdalen

Influensområdet i Simavikdalen ligger i en trekklei og en årlig brukt flyttlei for rein. Området brukes også som sommerbeite 1 og 2, samt høstbeite 1 og vinterbeite 2. Det må derfor sies å være en høy bruksfrekvens i området. Det er også god tilgang til næringsplanter. Det er ikke viktige funksjonsområder som parringsland eller kalvingsland nær influensområdet. Verdien vurderes likevel å være stor.

6.7 Virkninger og konsekvenser av skytebanen på reindrift

6.7.1 Virkninger av skuddstøy

På tross av at det vil bli bygget god og moderne støyskjerming rundt en ny skytebane så er det klart at det vil bli støy fra skytebanen. Støyen vil variere avhengig av hva slags våpen det skytes med til enhver tid. Modelleringen av skuddstøyen viser at det blir støy opp til 60dB så langt som ca 2 km fra skytebanene (Fig. 2, 4 og 6). Det er mange meninger om hvordan rein reagerer på skuddstøy. De fleste mer systematiske studier viser at hjortedyr har stor evne til å venne seg til skuddstøy.

Alle reindrifutøvere vi har vært i kontakt med, både utøverne i de aktuelle områdene og andre, fremhever at reinen er et vanedyr, og at det er generelt et potensiale for at rein på beite vil venne seg raskt til støy. Sunn fornuft tilsier at dette også henger sammen med hvor ofte dyrene blir konfrontert med støykilden.

Det er likevel sannsynlig at rein på trekk eller som blir drevet reagerer på å komme inn i et område med skuddstøy som de ikke har vært i på kanskje et år eller mer. Dette blir annerledes enn hvis dyrene beiter i samme område over tid og vendt seg til støykilden.

6.7.2 Rein og folk

De aller fleste dyr er vesentlig mer skeptisk til synlig tilstedeværelse av folk enn bygninger, biler og lyder. Et klassisk eksempel som ofte brukes er at dyr ofte ikke blir skremt av biler som kjører forbi, men hvis bilen stopper og mennesker går ut av bilen reagerer dyrene og flykter. All erfaring fra mange års friluftsliv og feltarbeid i områder hvor det drives reindrift tilsier også det samme. Reinen holder stort sett en viss avstand til folk. Trolig er mer folk i reindriftsområdene den største negative effekten av en skytebane i forhold til reindrift. Det må påregnes at skytestøy kan ha en større effekt på reinen når den samtidig også blir stresset av økt tilstedeværelse av folk.

Det er gjort mange studier på hvordan ville dyr, inkludert hjortedyr slik som elg og hjort reagerer på støy for eksempel fra militære anlegg og tilstedeværelse av folk. De fleste av disse konkluderer med at en stamme av ville hjortedyr har stor tilpasningsevne og populasjonenes levedyktighet ikke blir nevneverdig påvirket av skytestøy og skytebaneanlegg. Det er lett å tenke at slike utredninger har stor relevans også for virkning på rein. Hvis det hadde vært snakk om en villreinstamme hadde det trolig også vært tilfelle. Det poengteres imidlertid at slike utredninger kun har en begrenset relevans for konsekvenser på næringen reindrift. Rein er riktig nok hjortedyr som til tider beiter relativt fritt i terrenget, men reindrift er en næring, og det er konsekvenser for næringa som utredes her. Det vil si virkningen på ressursgrunnlaget for å drive reindrift i området. Det er en betydelig forskjell fra en vill stamme av hjortedyr som til en hver tid kan velge alternative oppholdssteder. En utredning for slike dyr er allerede utført for området og har kommet til helt andre konklusjoner enn denne utredningen (Se Ecofact rapport 196).

Reindriftnæringen er avhengig av å kunne flytte reinen for å kunne utnytte beiteressurser på ulike steder og utføre prosesser som skilling, merking og slakting. Installasjoner som vanskeliggjør eller blokkerer mulighetene for å flytte reinen vil derfor påføre næringen store tap fordi en må finne alternative ressurskrevende transportmidler, lage nye installasjoner for merking eller slakting eller i verste fall redusere beitearealene. Det blir derfor vanskeligere å ha reindrift som levebrød i området.

I en periode der reinen beiter fritt i et område oppfører den seg mer som ville hjortedyr i Norge med unntak av at den oftest ferdes i grupper. Rein som beiter i et område over tid vil trolig raskt kunne tilpasse seg støykilder og bygninger, men vil til en viss grad sky folk. I en situasjon der reinen drives vil situasjonen imidlertid være annerledes. Den vil da på vandringen relativt brått bli konfrontert med for eksempel skytebaneanlegget og aktiviteten der, og skal passere området raskest mulig. Folk, biler, bygninger og støy vil da være mer enn nok for å skape betydelige problemer med å få presset reinen forbi, og en vil få situasjoner hvor mange rein tverrvender og blir vanskelig eller umulig å håndtere med de ressursene som er tilgjengelig.

6.7.3 *Spesielle virkninger knyttet til alternativet på Kattfjordeidet*

Den mest alvorlige negative virkningen er knyttet til konflikt med flyttlei for rein. Rett sør for skytebaneområdet er det flyttlei mellom vestre deler av Kattfjordeidet og oppsamlingsområdet på Storfjellet. Flyttleia er viktig og brukes spesielt i august i forbindelse slakting og merking av rein. Da drives dyra fra sørlige deler av Kvaløya og opp til oppsamlingsplassen, for så og ble drevet videre nordover. På grunn av Kvaløyas spesielle topografi er det ingen alternativer til verken flyttleia eller oppsamlingsplassen. Øya er nesten delt i to ved Eidkjosen og reinen må presses forbi dette området. Med bebyggelsen, infrastrukturen og aktiviteten som allerede finnes i området er det allerede temmelig problematisk å flytte reinen forbi her.

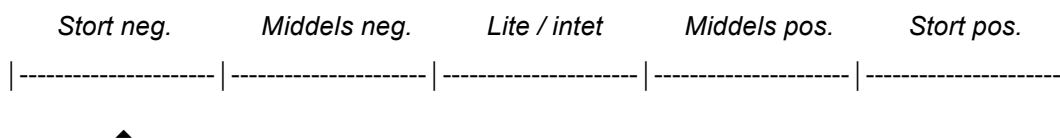
Dessverre er det slik at den viktigste tiden for bruk av flyttleia sammenfaller med tiden da det vil være størst aktivitet på skytebanen i forkant av jaktseasonen. Det er også da det skytes med grovest kaliber og de mest støyende våpnene (rifler for storviltjakt og haglgevær kaliber 12).

Det er klart at bygging av skytebane på den planlagte plassen på Kattfjordeidet vil skape problemer med flytting av rein mellom søndre og nordre deler av Kvaløya. Det er sannsynlig at flyttleia og oppsamlingsplassen blir ubrukelig når skytebanen brukes aktivt i august.

I forhold til årstidsbeitene i Kvaløya beitedistrikt så vil en skytebane på Kattfjordeidet føre til noen innskrenkninger av beiteområdene. Rent fysisk vil det bli arealbeslag av vei, bygninger og skytebaner. I tillegg vil aktiviteten av mennesker og støy i området gjøre at området blir mindre attraktivt som beiteområde for rein. I henhold til reinkartet i området brukes dette arealet til høst vinterbeite 1, vårland for okserein og årskalver samt at fjellområdene rett sørvest for området er parringsland (høstbeite 1). I forhold til årstidsbeiter er trolig bruken som høst vinterbeite 1 og nærheten til parringsland det mest problematiske. Førstnevnte beiter brukes intensivt til oppbygging før vinteren, og parringsland er relativt begrensede områder som kan ytterligere innskrenket av aktiviteten fra skytebanen.

I tillegg til problemene med flytting vil også skytebanen legge beslag på beiteområder av middels til god kvalitet inkludert vinterbeiter og muligens parringsland.

Effektene på reindrift av bygging av skytebane på Kattfjordeidet må sies å i stor grad redusere ressursgrunnlagets omfang og kvalitet, og medfører derfor stort negativt omfang for dette utredningstemaet.

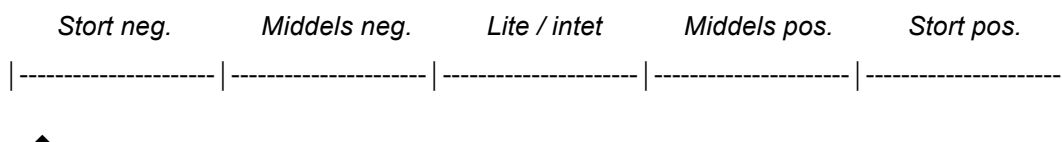
6.7.4 *Spesielle virkninger knyttet til alternativet på Krabbåsen*

Det er betydelige negative virkninger på reindriften på Kvaløya ved etablering av skytebane på Krabbåsen. De mest negative effektene er knyttet til et oppsamlingsområde for rein som grenser opp til lokaliseringen av skytebanen, samt stor konflikt med hovedflyttlei mot slakteplass. I forhold til oppsamlingsområdet vil det i praksis bli problematisk å få reinen til å være i et område hvor det også er så mye aktivitet av mennesker og samtidig støy fra skyting. Fra oppsamlingsområdet drives reinen i dag sørover gjennom området der skytebane er planlagt, og det vil bli en direkte konflikt med skytebanen og flyttleia. Det er ingen realistiske alternativer til denne flyttleia, annet enn å presse dyrene gjennom den vestlige delen av den brede kanalen som brukes i dag. Utøverne opplyser at dette vil være svært ressurskrevende og vil kreve mye bruk av helikopter. Også i dette tilfelle er det flytting i forbindelse med slaktning og merking i august som er mest aktuelt, og konflikten med den mest travle tiden på skytebanen vil da bli omfattende både i forhold til oppsamlingsområdet og flyttleia.

Skytebanealternativet i Krabbelvdalen legger beslag på et område som brukes både som høst vinterbeite 1 og 2. Om vinteren brukes området bare ekstensivt, men om våren er det kalvingsland. Om sommeren brukes området ekstensivt igjen som sommerbeite 2 og om høsten er det annet høstland og parringsland. Dette området er altså i bruk hele året og har flere viktige funksjoner som beiteland. De mest betydningsfulle konfliktene med årstidsbeite er innskrenkningen av kalvingsland og parringsland. Bruken av området som høst vinterbeite er også viktig.

Skytebanen vil få en flere kilometer lang ny adkomstvei inn til planlagt lokalisering. De vil gjøre at turfolk og jegere som vil bruke terrenget vil få en vesentlig lettere adkomst til fjell og dalområdene her. Skytebanen gjør imidlertid at området blir mindre attraktivt som rekreasjonsområde på grunn av skytestøyen. Det er likevel grunn til å tro at det vil bli noen flere møter mellom rein og folk som ikke har tilknytning til skytebanen i dette området.

Også skytebanealternativet ved Krabbåsen gjør at ressursgrunnlaget for reindrift på Kvaløya i stor grad blir redusert, noe som medfører stort negativt omfang.

6.7.5 *Spesielle virkninger knyttet til alternativet i Simavikdalen*

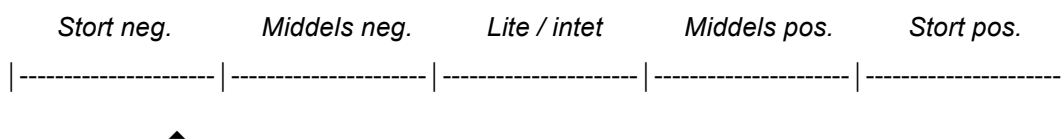
Også for dette alternativet er konflikt med en flyttleia som er den mest alvorlige negative effekten av skytebanealternativet. Flyttleia brukes i august i forkant av slaktninga. Da drives reinen som har oppholdt seg i fjellene på sørøstre deler av Ringvassøya gjennom nedre deler av Simavikdalen og nordover forbi Nedre og Øvre

Langvatnet til et oppsamlingsområde ved Kårvikvatnet. Selve slakteanlegget ligger nede i Kårvikdalen. Utøverne i området hevder det ikke vil være realistisk å presse reinen forbi skytebanen hvis den er i bruk og peker på at mye folk i området er det som er mest problematisk. Dette virker plausibelt. Skytestøyen kommer som en ekstra stressfaktor i tillegg til folkene i området som er hovedproblemet. Det er også eksisterende anlegg i området som gjør flytting problematisk. Det gjelder spesielt vannrøret fra Damvatnet som fungerer som en barriere.

Det går også trekklei som krysser Simavikdalen som krysser rett igjennom området der skytebanen planlegges. Den er i bruk hele den delen av året som det er rein her, det vil si spesielt om sommeren og høsten når reinen flytter seg mellom fjellområder. Den må da krysse Simavikdalen for å komme seg mellom Makfjellet som ligger mellom Simavikdalen og Kårvik og over til beitene i fjellene lenger sørøst. Utover senhøsten er dette det eneste stedet reinen kan krysse. Trekkleier er ruter som reinen bruker i perioder den beiter fritt, og konflikter med slike ruter anses som mindre alvorlig for næringsgrunnlaget enn konflikter med flyttleier. Dette fordi reinen i vesentlig større grad vil få tid til å venne seg forstyrrelser i en slik situasjon.

Når det gjelder effekt på beiteområder brukes Simavikdalen i henhold til reinkartet på senhøsten, og er et viktig vinterbeite, noe som er en minimumsfaktor i dette distriktet. På våren trekker dyra lenger nordover på øya, og er ikke i dette området (bortsett fra enkelt dyr som ikke følger med flokken nordover). Om sommeren kommer den imidlertid tilbake og bruker blant annet fjellområdene på søndre deler av øya som sommerbeiter. Simavikdalen er sommerbeite 2, som brukes i dårlig vær når insektplagen er mindre på lavere nivå. Om høsten brukes området som høstbeite 1, det vil si at det er viktig i forbindelse med oppbygning før vinteren. Parringslandet er imidlertid på de nordlige deler av øya.

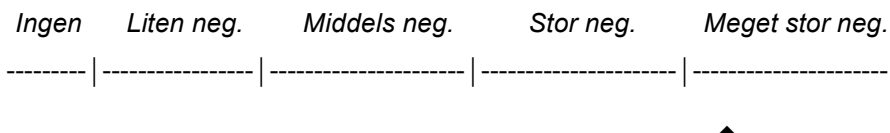
Det er likevel klart at bygging av skytebane i Simavikdalen kan sies å i stor grad redusere ressursgrunnlaget for reindrift på Ringvassøy, og medfører derfor stort negativt omfang.

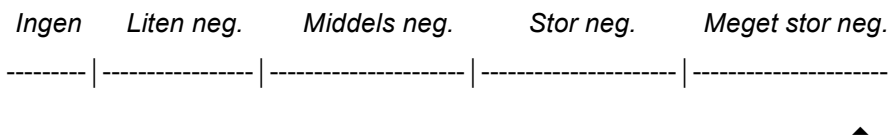
6.8 Konklusjon konsekvenser

De følgende skalaene er viser resultatene av konsekvensutredningene for de ulike skytebane alternativene uten at det er regnet med avbøtende tiltak. Resultatene er et resultat av verdien av områdene for reindriften og den effekten de forventes å ha på ressursgrunnlagets omfang eller kvalitet. Se figur 8. for hvordan en kommer frem til den endelige konsekvensvurderingen. For avbøtende tiltak se kapittel 7 og 8.

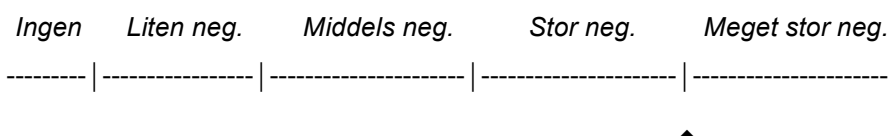
Alternativ Kattfjordeidet:

Alternativ Krabbåsen:

Alternativ Simavikdalen:

7 MULIGE AVBØTENDE TILTAK

De negative effektene på skytebanene kan deles opp i tre hovedkategorier:

Blokkering av flyttleier

Interferens med oppsamlingsområder

Tap av beiteområder

I det følgende har vi etter antydninger fra reindriftsutøverne og andre erfaringer forsøkt å skissere hva som eventuelt kan gjøres for å redusere de negative effektene.

7.1 Avbøtende tiltak for blokkering av flyttleier

Dette er et alvorlig problem fordi det har som konsekvens at reinen ikke kan drives til merke og slakteplassene i august, og således fører det til tap for næringa. Det mest nærliggende tiltaket er å se på mulighetene for alternative ruter for trekk og flytting. I disse tre tilfellene er det ingen realistiske alternativer til de etablerte rutene. Topografien både på Kvaløya og Ringvassøya med høye fjell, stup og fjorder begrenser betydelig muligheten for å drive rein i området, og de etablerte rutene er i mange tilfeller de eneste.

Trolig er det mest aktuelle avbøtende tiltaket å innføre restriksjoner på bruken av skytebanen når reinen skal drives forbi. Hvis skytebanen stenges i perioden det er aktuelt å bruke flyttleiene vil det være vesentlig lettere å drive rein forbi området gitt at en får til en situasjon hvor det faktisk ikke er folk på anlegget. Bygningene og selve anlegget vil likevel være en hindring. Spesielt gjelder dette for alternativet ved Krabbåsen.

Reinen flyttes i august, og det er åpenbart en periode som det vil være stort trykk på skytebanen i forbindelse med jaktforberedelser. Det er ikke mulig å angi et eksakt antall dager som reindriftsutøverne trenger for å transportere reinen, og det vil heller ikke være til nøyaktig samme dato hvert år. Opplysninger vi har innhentet tyder på at flytteperioden ofte kan vare en uke, men kan også være både kortere og lengre. Dette avhenger blant annet av været under flytteperioden og tilstanden til reinen.

En slik stengning av anlegget i forbindelse med flytting av rein kan være en kilde til konflikt. Hvis en stengning av skytebanen skal være et effektivt avbøtende tiltak må den avtales i samarbeid med reindriften i det aktuelle området hvert år, og vare til flyttinga er gjennomført. Det kan fort oppstå en situasjon der de relativt fåtallige reindriftsutøverne blir satt under press av de mer ressurssterke skytterlagene med mange medlemmer. En må derfor få til en skikkelig regulering med gode avtaler og kontroller av at stengning blir respektert.

Metoder som flytting ved bruk av helikopter mot sperregjerder eller transport med bil er også aktuelle avbøtende tiltak. Dette er i imidlertid metoder som stresser dyra og i tillegg er kostnadskrevende. Således vil det også svekke lønnsomheten ved reindriften i områdene betydelig. Etablering av nye slakteplasser kan være et annet avbøtende tiltak fordi det ikke vil være mulig å drive reinen til de etablerte stedene. Slakteplassene må opprettes slik at dyra i de områdene som blir "isolert" på sommerbeite av skytebanen enkelt kan drives til ny slakteplass.

7.2 Avbøtende tiltak for konflikter med oppsamlingsområder for rein

Oppsamlingsområder brukes i forbindelse med flytting av rein. Typisk drives rein fra flere delområder av sommerbeitene til et oppsamlingsområde for så å drives videre samlet mot slakte- og merkeplass. Oppsamlingsområdene er derfor valgt ut geografisk som en møteplass for flere flyttleier. Samtidig må området topografisk være slik at det er enkelt å holde dyrene samlet. Det betyr at terrenget må være oversiktlig (fortrinnsvis snaufjell), og i tillegg fritt for forstyrrende faktorer.

Som nevnt er topografien i de aktuelle reinbeitedistriktene slik at det er små muligheter til endre flyttleier, og følgelig er det enda vanskeligere å finne alternative oppsamlingsplasser som da innebærer flytting av flere flyttleier.

Eneste aktuelle avbøtende tiltak er trolig å legge restriksjoner på bruken av skytebanen slik som nevnt i kapittel 7.1. Flyttleiene og oppsamlingsplassene er i bruk i august, og skytebaneområdet må stenges og holdes fritt for folk inntil all reinen har blitt flyttet videre mot slakteanleggene. Oppsamlingsområdene er i bruk i et lengere tidsrom enn flyttleiene, så det vil være nødvendig å stenge skytebanen i et lengre tidsrom. Dette virker vanskelig i forhold til skytterlagene som åpenbart har bruk for banen sin i denne perioden.

Spesielt alternativet i Krabbåsen har stor konflikt med et oppsamlingsområde, men også alternativet på Kattfjordeidet har en slik konflikt. I Simavika vil ikke skytebanen berøre noen oppsamlingsområder.

7.3 Avbøtende tiltak for å redusere tap av beiteområder

I hvilken grad reinen fortsetter å bruke områdene som har nærhet til skytebanen avhenger i stor grad av hvor mye mennesker det blir rundt skytebanen og i terrenget rundt. Å begrense bruken av adkomstveien til skytebanen slik at kun folk som skal til skytebanen kan bruke den vil gjøre at skytebanen ikke blir en generell innfallsport til turområdene. Dette vil trolig begrense bruken av terrenget rundt skytebanene noe.

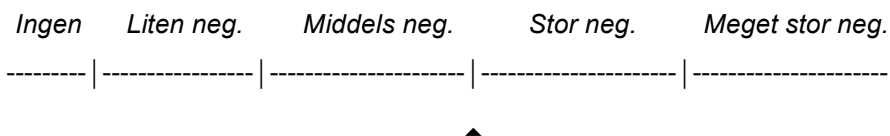
Støyen fra skytebanen kan også ha noe å si for reinens bruk av området. For å begrense støy er det allerede planlagt konvensjonell støydemping i form av standplasshus og støyskjermer. Det kan trolig likevel gjøres mer for å dempe støyen ytterligere.

8 KONSEKVENNS HVIS AVBØTENDE TILTAK GJENNOMFØRES

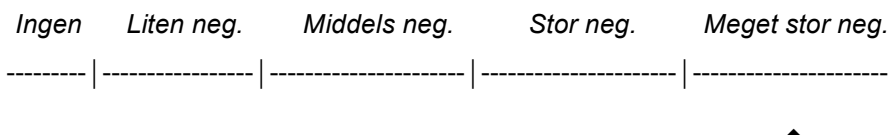
Som konkludert i kapittel 7 er de mest aktuelle tiltakene for å få ned negativ konsekvens for reindrift knyttet til stenging av skytebanen når reinen skal flyttes. Det er trolig lettest å få til et godt resultat for alternativet i Simavika der det ikke er konflikt med oppsamlingsområde. Alternativet ved Krabbåsen vurderes å ikke få så stor effekt av avbøtende tiltak fordi den konflikten med oppsamlingsområde og flyttlei er så stor og varer i et så stort tidsrom at det anses som urealistisk å stenge skytebanen så lenge.

Nedenfor er det angitt konsekvensvurderinger for de tre ulike alternativene gitt at en får til effektiv stenging av skytebanen i 7 dager mens flyttingen pågår.

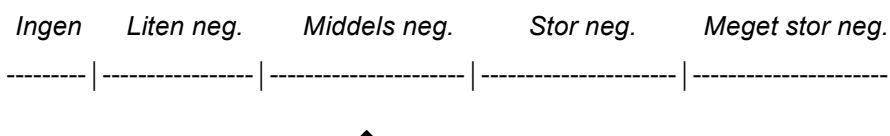
Alternativ Kattfjordeidet:

Alternativ Krabbåsen:

Alternativ Simavikdalen:

Andre typer avbøtende tiltak som krever økt ressursbruk hos utøverne slik som alternative transportmetoder, driving med helikopter og nye installasjoner diskuteres ikke her da det evt. vil være gjenstand for forhandlinger med utøverne.

9 KILDER

9.1 Nettbaserte kilder

www.reindrift.no

9.2 Skriftlige kilder

Birkeland, I og Arnesen, G. 2012. Tre alternative plasseringer av ny skytebane i Tromsø kommune – Utredning av biologisk mangfold og vurdering av kvartærgeologiske verdier. Ecofact rapport 196. 68 s.

Hjermstad, L (red). 2006. Konsekvensanalyser . Nr. 140 i Vegvesenets håndbokserie. 287 s.

Reindrifftsforvaltningen 2012. Ressursregnskap for reindrifftsnaeringen for reindrifftsåret 1. april 2010 – 31. mars 2011. 125 s.

Nellemann, C. & Vistnes, I. 2001. Når mennesket forstyrrer dyr. En systematisering av forstyrrelseeffekter. Villreinen. 53-55.

Storeheier, P. V., Sundset, M. A., van Oort, B. E. H. & Mathiesen, S. D. 2003. Food intake of free-ranging reindeer in winter. – *J. Agric. Sci.* 141: 93-101.

Storeheier, P. V., Mathiesen, S. D., Tyler, N. J. C., Schjelderup, I. & Olsen, M. A. 2002. Utilization of nitrogen- and mineral-rich vascular forage plants by reindeer in winter. – *J. Agric. Sci.* 139: 151-160.

9.3 Muntlige kilder

Per Lars Kitti (Kvaløya reinbeitedistrikt)

Liane Päiviö (Ringvassøy reinbeitedistrikt)

Per Rasthe (Ringvassøy reinbeitedistrikt)

Mirja Päiviö (Ringvassøy reinbeitedistrikt)

Jan Gunnar Brattli (Reindrifftsforvaltninga i Troms)